

Muistitutkimuksiin liittyvistä testeistä

Tarja Niittymäki

Testeille asetettavia ominaisuuksia

- Hyvä seulontatesti tunnistaa mahdollisimman tarkkaan sellaiset tapaukset jotka halutaan tavoittaa(sensitiivisyys)
- Muistisairauksien seulontatehtävien tulee mitata niitä kongnitiivisia toimintoja jotka eri muistisyndroomien varhaisessa vaiheessa heikentyvät(sisältövaliditeetti)
- Tehtävien tulee olla myös yhtäpitäviä muiden saman sisältöalueen mittareiden kanssa(käsitevaliditeetti)

Ominaisuuksista.....

- Tehtävien tulee olla myös luotettavia ja toistettavia, eli antaa mahdollisimman samanlainen tulos eri henkilöiden esittämänä
- Niiden tulee olla nopeita esittää ja käyttäjien helposti opittavissa
- Tutkittavan kannalta tehtävien tulee olla ymmärrettäviä ja järkevän tuntuksia

Testeistä.....

- MMSE
- Potilaan kyselykaavake, läheisen kaavake
- ADCS-ADL-haastattelu
- GDS 15 ja 30
- Cerad

- MNA Mini
- CDR -luokitus
- GDS FAST
- TMT-testi
-

testeistä

- **Testattavan vireystila**

testeistä.....

- Testaaja aina testattavan puolella
- Luo leppoisa ja luonteva tunnelma
- Testaus tulee tehdä häiriöttömässä tilassa
- Huomioi valaistus
- Hanki paikalle valmiiksi kaikki testiin liittyvä tarpeisto
- Kerro mitä olet tekemässä ja miksi
- Testattavalla on aina tilaisuus kieltäytyä testistä, suhtaudu päätökseen kunnioittavasti ja asiallisesti
- Käytä apuvälineitä mikäli tarpeen(äänentoisto, suurennuslasi)

testeistä

- Itse tarvitset rannekellon , paperin , lyijykynän, kumin ja testilomakkeet
- Käytä Alzheimer- tutkimussäätiön lomaketta
- Kannusta testin aikana testattavaa
- Älä juutu virheisiin mutta kirjaa ne ylös dokumentointia varten
- Älä myöskään ilmeilläsi ja eleilläsi lannista tutkittavaa

testeistä

- MMSE testistä:
- Ei ole diagnostinen testi
- Antaa kuitenkin yleiskuvaa tutkittavan kognitiivisesta tasosta
- Voidaan arvioida hoidon tarvetta ja vaikuttavuutta
- Voidaan arvioida sairauden etenemistä
- Arvioidaan sosiaalisten etuuksien tarvetta

testeistä.....

- Saadaan informaatiotavuorovaikutustilanteisiin, hoitotyön arkeen, arkipäivän selviytymiseen
- MUISTA AINA DOKUMENTOIDA MMSE HYVIN, PELKKÄ PISTETULOS EI RIITÄ

Testeistä.....

- MMSE osatehtävät:
- 1-10 orientaatiokysymykset testin tärkein osio
- 1/3 koko pistemäärästä
- Kysymykset 1-5 kartoitetaan tutkittavan aikakäsitystä
- Kysymyksillä 6-10 kartoitetaan paikkakäsitystä

testeistä.....

- Kysymys 11: mieleenpainaminen
- Huom. sanojen opetteleminen aina kuitenkin ensimmäinen kerta kirjataan , sitten toistoihin
- Kuitenkin enintään kuusi toistoa
- Käytä myöhemmässä vaiheessa korvaavia sanoja

testeistä

- Kysymys 12:keskittymiskyky
- Tässä testääjän tulee olla tarkka
- Jos ei osaa laskea , kirjaa se ja käytä korvaavaa tehtävää, tai jätä pisteet kokonaan pois maksimipisteistä, kirjaa kuitenkin miksi maksimipisteet laskettu

testeistä

- Kysymys 13 :mieleenpalauttaminen
- Kysymykset 14 ja 15 kielellisiä tehtäviä
- Kysymys 16 kolmivaiheinen tehtävä ohjeen noudattaminen

testeistä.....

- Kysymys 17: lukeminen ja ohjeen noudattaminen
- Saa pisteen vain jos sekä lukee tekstin , että noudattaa ohjetta, tässä tutkija tarkkana, jos kovasti on odottavan näköinen auttaa testattavaa saamaan kaikki pisteet
- Kysymys 18: kirjoittaminen
- Hyväksytään passiivi, ei kuitenkaan fraaseja ja lausahduksi

testeistä

- Kysymys 19: kopiointi ja hahmottaminen
- Saa käyttää aikaa , vapaalla kädellä, toiset haluavat käyttää viivotinta.

testeistä.....

- Kellotesti

testeistä.....

- kysely tutkittavalle ja läheiselle
- annetaan kotiin täytettäväksi, tuodaan lääkärin vastaanotolle
- käydään kysymykset läpi
- ERITYISESTI KOROSTETAAN ITSENÄISTÄ TÄYTTÖÄ

testeistä.....

- Myöhäisiän depressioseula GDS-15 tai GDS-30
- Depressio ikääntyneillä varsin yleistä:
  - koko yli 65 vuotias väestö 12-15%
  - laitoshoidossa olevat potilaat 30-40%
  - muistisairaat 40-40%
  - halvauspotilaat 40%
  - parkinsonson potilaat <80%

testeistä.....

- Tunneoireita mm. ärtyneisyys, kadonnut mielenkiinto, ahdistus ja huomattava alakulo
- Kongnitiivisia oireita mm.epäluuloisuus, heikentynyt keskittymiskyky,huonontunut muisti
- Somaattisia oireita mm.unettomuus, kipu, väsyneisyys, painonlasku

testeistä.....

- testi tehdään pääasiassa hoitajan vastaanotolla
- kuuntele erityisen herkällä korvalla, huomioi myös ei verbaalinen viestintä

testeistä.....

- Cornellin masennusasteikko –dementiaoireisten muistisairaiden depressio mittari
- kehitetty erityisesti muistisairaiden depression tunnistamiseen
- arvioidaan viikkoa ennen testin tekoa tapahtuneita muutoksia
- poikkeuksena kohdat 8 ja 11 (mielenkiinnon menetys ja energian puute)
- voidaan haastatella myös omaishoitaja

testeistä.....

- ADCS-ADL
- mitataan tutkittavan toimintakykyä haastattelemalla puolisoa, hoitajaa tai muuten paljon arjen elämässä mukana olevaa henkilöä
- myös puhelinhaastattelu mahdollinen
- anna haastatteluun aikaa, käytä tarkentavia kysymyksiä
- oma tapamme kirjata
- tässä toimintaa mitataan neljän viikon takaisesta haastattelupäivään
- tutustu ohjeisiin tarkkaan

testeistä.....

- Sodankylän oman mallin esittely
- saatavissa Sodankylän kunnan vanhustyön sivustolta

testeistä.....

- CDR-luokitus
- Cerad, GDS-15, toimintakykytestit ja lääkärin oma haastattelu pohjana CDR-luokituksen tekemiseen, tämän pitäisi aina tehdä lääkäri

testeistä

- MNA I. Mini Nutritional Assessment
- Tämä testi auttaa seuraamaan muistisairaana painon tilaa, mittaukset mukaan.

testeistä

- TMT- testi
- Osana ajokyvyn arviointiin
- Erittäin huolellinen valmistelu
- Harjoitusta riittävästi
- Vain harkiten osana ajokiky arviointia muistisairailla ja neurologisilla potilailla
- Mittaa tarkkaavaisuutta ja huomiokykyä.